

Klapetek, Martin

O čem diskutuje současná česká a slovenská islamologie?

Religio. 2024, vol. 32, iss. 2, pp. 251-252

ISSN 1210-3640 (print); ISSN 2336-4475 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/Rel2024-38737>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.80712>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](#)

Access Date: 19. 11. 2024

Version: 20241118

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

O čem diskutuje současná česká a slovenská islamologie?

MARTIN KLAPETEK

Od roku 2017 pořádá Katedra filosofie a religionistiky Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (TF JU) odbornou konferenci s mezinárodní účastí „Česká a slovenská islamologie: současná témata a budoucí výzvy“. Všechno začalo jednoduše znějícím přáním dát konkrétní podobu virtuální síti badatelů, kteří obvykle nemají během roku příležitost k intenzivním debatám. Období covidové pandemie ukázalo nejen výhody online komunikace, ale také jak jsou osobní setkání důležitá. Proto v první polovině listopadu pravidelně přijíždí na jih Čech kolegyně a kolegové především z Prahy, Plzně, Pardubic, Brna, Olomouce, Bratislavy a Košic. Postupně se ustálil počet přednášejících na dvě desítky a jejich skladba se obvykle z části proměňuje.

Cílem dvoudenní konference je reflektovat náměty z široké problematiky islámu, které jsou klíčové pro českou a slovenskou orientalistiku a religionistiku. V době podpory velkých kongresů to může působit archaicky, ale podle mého názoru to velmi dobře plní svůj účel. Různorodé příspěvky totiž přibližují současný stav bádání nebo jsou příležitostí k diskusím nad výsledky z výzkumů. Pestrost přístupů je velice důležitá, proto nebývá každoročně stanovováno nějaké konkrétnější téma. Stále ještě se totiž daří vytvářet kompaktní konferenční sekce otevřené doktorandům, odborným asistentům i samostatným akademickým pracovníkům. Klade se důraz na to, že se jedná o neformální možnost osobního setkání odbornic a odborníků zabývajících se islámem z různých institucí.

Konferenci obvykle otevírá veřejná úvodní přednáška, během které hlavní řečník představí nějaké své inspirativní téma. V roce 2018 to byl například Miloš Mendel (Katedra blízkovýchodních studií, Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni), který trefně shrnul minulost, současnost a perspektivy české islamologie. Kolegyně Agatha S. Nalborczykova (Zakład Islamu Europejskiego, Wydział Orientalistyczny, Uniwersytet Warszawski) se v roce 2019 zaměřila na muslimské duchovní v Evropě. Torsten Tschacher (The Department of Modern South Asian Languages and Literatures, South Asia Institute, University Heidelberg) v roce 2022

Religio 32/2, 2024, 251-252.

<https://doi.org/10.5817/Rel2024-38737>

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

poukázal na specifika výzkumu islámu mimo Blízký východ. Naopak Erzsébet Nagyné Rózsa (Department of International Relations and Diplomacy, Faculty of Public Governance and International Studies, University of Public Service – Ludovika) v roce 2023 hovořila na téma „Blízký východ v měnícím se světovém řádu – posthegemonický a postislamistický“. S ohledem na technické komplikace spojené s covidovým obdobím byl rozsáhlý příspěvek Luboše Kropáčka z roku 2020 (Katedra religionistiky, Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy) transformován do podoby třídílné přehledové studie „Islám českýma očima“.

Jako organizátor kladu důraz na dostatek času pro moderovanou diskusi, která následuje ihned po všech příspěvcích. Díky tomu se daří vyhnout rozšířenému nešvaru, kdy účastníci konferencí přijíždějí jen na svá vystoupení. Atmosféra setkání je pak tvůrčí, což se později projevuje během spolupráce na odborných projektech, výukové činnosti a popularizaci vědy. S ohledem na specifičnost setkání jsou konferenčními jazyky čeština, slovenština a angličtina. Tato skutečnost se nakonec promítla také do následujícího souboru publikovaných textů ze sedmého ročníku konference, který proběhl na TF JU ve dnech 9. a 10. listopadu 2023.

Dušan Deák pracuje na Katedře porovnávací religionistiky Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Jeho příspěvek analyzuje genezi série příběhů z oblasti indického Dekkanu, které situují bahmanského sultána do pozice bráhmanského sluhy. Vycházejí z debat historiků o původu sultána, které intenzivně probíhaly v první polovině 20. století a snažily se vyprávění historizovat, Deák tvrdí, že příběhy tak, jak jsou dostupné v perských a maráthských pramenech, odhalují mnohem více osobní a dobové cíle jejich muslimských a bráhmanských autorů a přímo souvisí s dobovým ideálem krále (od spravedlivého vládce až k jeho sakralizaci), než aby přispívaly k poznání jeho osobní historie.

Martin Rudiš získal doktorát na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Jeho přehledová studie se zaměřuje na architekturu tureckých mešit posledních dvou desetiletí. Všimá si toho, do jaké míry především osmanské modely ovlivňují jejich podobu.

Poslední autor tematické sekce Jaroslav Drobný působí na Katedře klasické a semitské filologie Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Ve svém textu nabízí přehled postojů státu k muslimské komunitě ve středověkých Uhrách. Snaží se identifikovat jednotlivé fáze pronásledování, regulace a tolerance muslimů ze strany státu v 11.-13. století.

Během dvou dní konference byla příležitost vyslechnout řadu dalších podnětných vystoupení a diskusí vztažených k životu muslimů u nás i v zahraničí. Snad se v příštích ročnících podaří oslovit odborníky z dalších českých a slovenských vysokých škol a obou Akademií věd. Jen tak vznikne kompletní odpověď na otázku, o čem diskutuje současná česká a slovenská islamologie.